

TIBETI HALOTTKULTUSZ

AMI ÉL, AZ NEM HALHAT MEG...

Vándorlás

A buddhizmus jellegzetesen tibeti válfaja a lámaizmus, ami magába olvasztotta a területen korábban uralkodó, sámánista elemeket sem nélkülöző ősi hitet a bon vagy bön természetvallást. A buddhista tanok második, XI. századi tibeti terjesztése után nyert szervezett formát.

Alapvető hittétele, hogy a tudat nem pusztul el a testtel együtt, hanem a halál után attól különválik. A test börtönétől megszabadulva új testet keres magának, amelyben újjászületve ismét részt vesz a létforgásban. Végső cél az újjászületések körforgásából (szanszára) való megszabadulás: bejutás a nirvánába. Ezért a tibetiek nem félnek a haláltól, csupán a tudatnak az elhomályosulásaként tekintenek rá az átmeneti időszakban, amely a lélek új alakban való megjelenéséig tart. Mivel hitük szerint az élet alapvetően folytonos, így a halál csak egy átmenet a következő megtestesülésbe.

Életkerék

Halál

Az élő, eszmélő lény teste- szelleme a világalkotó elemekből épül: földből, vízből, tűzből, szélből (levegő), de égből (éter), és az egyetlen önálló, öntermészetű létezőből, a fényből is.

Ha az éppen élt élet tartama már fogyatkozik, akkor jelek hozzák hírül a közelgő halált. A Köztes Lét könyvei hatféle halál jelet tanítanak.

A halál óráján az elemek egymásba omlanak, oldódnak. A föld a vízbe, a víz a tűzbe, a tűz a levegőbe. Az eszmélő fény, mint magcsepp ekkor elválk a testgépezettől, és a ragyogó tiszta fénnel egyesül, amit semmi sem korlátoz. Ez az állapot a megvilágosodott tudatosság.

Az embert kétféle halál érheti: az egyik az idő előtti - vagy hirtelen halál, a másik amikor érkezett a jelenlegi test kimerülésének idejéhez. Utóbbit észlelheti is: fizikai gyengeség, sűrűsödő betegségek, álombeli jelek- pl. fekete alak formájában jelenik meg.

A lámának ismernie kell a halál csalhatatlanul bekövetkező jeleit, hiszen fontos neki hogy a halál pillanatában kapcsolatba kerülhessen a távozó tudatával. Az elhagyott testből következtetni tud arra is, hogy a lélek hol született újjá a hat világból, amik a pokollények, éhes szellemek- préták, állatok, emberek, félistenek -aszúrák, istenek- dévák világa.

Halottak

Tisztelettel bánnak az elhunytak testével, a halál után hagyományos fehér ruhával csomagolják be, majd egy megtisztított sarkába helyezik a házban ahol élt. A holttest legfeljebb öt napig maradhat így a házban. Ebben az időszakban a család szerzeteseket vagy lámákat hív, akik szent szövegeket olvasnak fel a halottnak.

Először jobb oldalra fektetik a testet, mivel ebben a pozícióban könnyebben csillapszik le az életerő, és a korona csakrán kell távoznia a tudatnak. Örülnek ha arra utaló jelet találnak, hogy a lélek a fejtetőn keresztül távozott (Pl. pár csepp vér jelenik meg a fejtetőn).

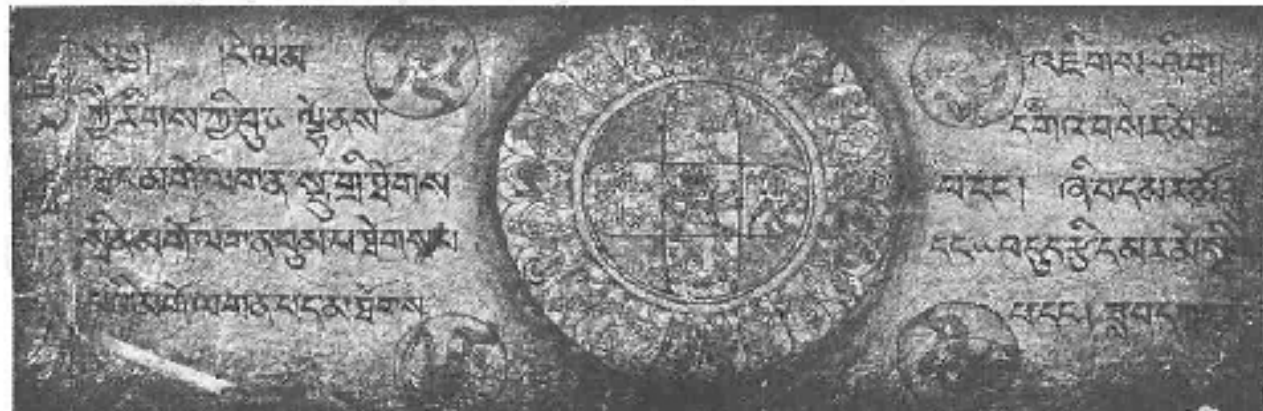
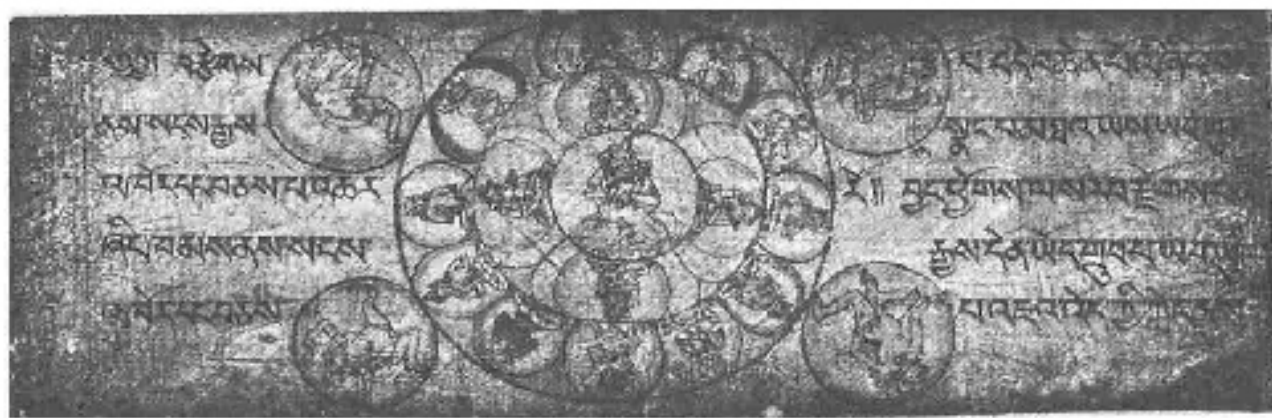
Lecsendesítik a síró gyászolókat, mert az nem segít a távozóknak - csak kétségbe ejti, ehelyett arra kérik a rokonokat, hogy inkább imádkozzanak érte, és bátorítsák.

A lámák 49 napon át a Tibeti Halottaskönyvből egy-egy részletet olvasnak fel a halottnak -aki még szerintük egy ideig ezt hallja. A felolvasás folyamata független attól, hogy maga a test milyen állapotban van ez alatt az időszak alatt, fizikai valójában létezik-e egyáltalán. Szerintük a lélek mindaddig jelen van, amíg nem dőlt el véglegesen az újjászületés mikéntje, és az új test minősége.

A Bardo tödöl olyan halotti szertartáskönyv, amely a tibeti buddhizmus, elsősorban annak nyíngmapa rendjének halállal kapcsolatos hiedelmeit, ismeretanyagát tartalmazza, ami úgymond a haldoklók útikalauza.

Tartalmát régen szájról szájra adták tovább, míg végül leírták. Az általunk ismert szövegváltozat a VIII. századból való, tehát több mint ezer éves.

Bardo

A bardo a köztes lét állapotát jelenti. Az egyes tudatállapotokat a tibetiek hat nagy csoportba sorolják, ezért hat bardó létezik, amelyek a tudati működés hatféle alaptípusát írják le.

A halál előtti három bardó: 1. az emberi világ bardója, 2. az álom bardója, 3. a meditációs állapotok bardója.

A halál utáni három bardó: 4. a haldoklás bardója, 5. a valóságos átélésének bardója, 6. Az újjászületések bardója.

A Tibeti Halottaskönyv a halál utáni bardókkal foglalkozik, ami legtovább 7 hétig = 49 napig tart. Ez a köztes lét a meghalással kezdődik, és az újjászületéssel ér véget. Ez idő alatt van engedélyezve a halál és a kötelező érvényű újjászületés (vagy a körforgásból való megszabadulás) között "bolyongani"- keresni a jövőt. A lámák feladata, hogy segítsenek megtalálni azt az utat, amelyen végig haladva a megfelelő újjászületés nyerhető.

Hitük szerint a halál után 42 békés istenséggel találkozhat a távozó lélek ami a szívéből, és 58 haragvó istenséggel ami az agyából áramlik elő. Először egyenként, majd egyszerre jelennek meg előtte, betöltve az egész teret, és ha felismeri, hogy ezek is mind az ő kivetítései, akár azonnal is megszabadulhat.

A cél: fel kell ismernünk valódi lényünk szabadságát!

Amikor nem tudunk mindent elengedni, attól amit itt fontosnak tartunk, amikor próbálunk ragaszkodni az emlékeinkhez, vágyainkhoz, szeretteinkhez, akkor megrémülünk, és ez egy olyan új valóságot teremt nekünk, amiben szenvedhetünk.

Temetkezési szokások

Hamvasztás

A múltban a hamvasztás kizárólag a tekintélyes lámáknak és más arisztokratáknak kiváltsága volt. Ma már a tibeti buddhisták körében is egyre elterjedtebb a kormányzat által is támogatott hamvasztás. Gyakran tűzáldozati szertartásként végzik. A testtel együtt szokás élelmiszereket is a tűzre dobni, és elégethetnek egy papírdarabot amire a halott arcképét festették. Ahhoz hogy a halott és a szerettei se kötődjenek a testéhez, a tűznek ajánlják – elégetik, majd a hamvakat edénybe gyűjtik, végül eltemetik. A szerzetesek énekelnek, varázsmondásokat recitálnak, közben szólnak a kürtök és a dobok, végül a szertartás után a szerzetesek gazdag ajándékokkal megrakva vonulnak vissza a kolostorukba.

A hamvasztás időpontját régi szokás szerint egy égi csillagászati naptár alapján számítják ki, a halott születési adataiból kiindulva.

Kitevés

A földbe temetés a Tibeti-fennsík nagy részén meglehetősen körülményes. Ha tibeti pásztor vagy földműves volt aki meghalt, attól függően, hogy Tibet mely részén érte a halál, a helynek megfelelő temetési szertartások kíséretében helyezik nyugalomra.

A belső-ázsiai nomádok körében leginkább használatos "temetési" forma az egyszerű kitevés: a holttest kihelyezése a puszta földre, leggyakrabban az ún. halottak völgyébe, azaz olyan temetőhelyre, ahova már hosszabb ideje kirakják az elhunytak tetemeit.

A kivevést különféle rítusok kísérik, amelyek más és más elképzeléseket testesítenek meg, és így különféle módjai lehetségesek.

Egyes helyeken pedig minden különösebb ceremónia nélkül kirakják a testet a pusztába, másutt alkalmat adnak a halottnak, hogy "maga választhassa meg" nyugvóhelyét.

Ez úgy zajlik, hogy a holttestet felteszik egy kétkerekű kocsira, amely elé szarvasmarhákat fognak. A kocsi saroglyáját leeresztik. A kocsit húzó szarvasmarhákat ostorral megverik, majd azok a kocsival együtt nekiindulnak a pusztának. A rázás következtében az ide-oda himbálózó kocsiról a holttest előbb-utóbb lehullik, így ő maga választja meg azt a helyet, ahol nyugodni kíván.

Vízben

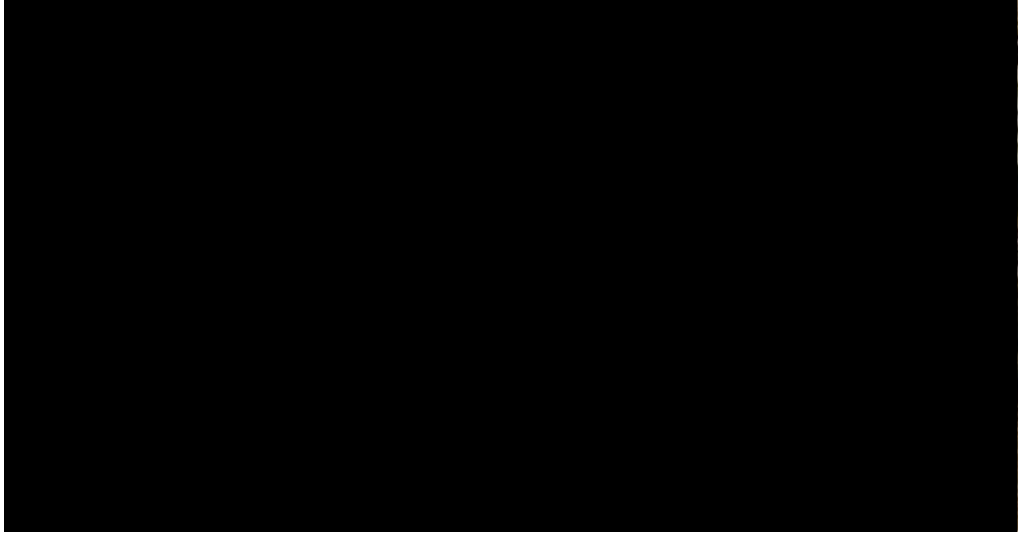
Azok a tibetiek viszont, akik nagyobb folyók mentén élnek, gyakorta a vízbe vetik halottjaik testét. Elképzelésük szerint a holtak húását és zsíráját felfalják a halak, míg a vér és a testnedvek feloldódnak a vízben.

Földben

Természetesen vannak olyan törzsek is, amelyek a földre ássák el a holttesteket, hogy a férgek falják fel majd a testüket.

Égbe temetés

A máig élő ősi szertartás szerint a holttestet keselyűknek ajánlják fel. Ennél a temetkezési szokásnál a testet szinte anatómiai pontossággal feldarabolják, majd a puszta földre helyezik, a megmaradt csontokat egy edénybe összezúzzák, árpával, vagy liszttel összekeverik és ezt a kisebb testű varjak és héják kapják meg, így adják vissza a természetnek a testet. A buddhisták nem vágnak arra, hogy testüket konzerválják vagy megemlékezzenek róluk, mivel csupán porhüvelynek tekintik. Az életet és az élőket viszont olyan rendkívüli módon tisztelik, hogy a hús felajánlását az ember utolsó jó cselekedeteként fogják fel, mivel a holttest más élőlények életben maradását szolgálja. Ez a szertartás tehát az odaadás és az életszeretet bizonyítéka, ezért a tibetiek 80%-a még ma is ezt az évezredek óta űzött temetkezési szertartást választja.

Azt gondoljuk amíg élünk, hogy „én ilyen vagyok”, majd eszerint cselekszünk. Pedig csak álarcaink ezek, amikkel azonosulunk. Elfeledjük, hogy igazából mi viseljük őket, és gyakran azokat kergetjük amiket mások viselnek. Ráadásul soha egyetlen dolgot sem birtokolhatunk a világban, mert minden folyamatosan változik, még mi magunk is.

Mi lehet hát az értelme ennek a folytonos utazásnak - életen és halálon át?

A tibetiek hite szerint az igazság keresése, az együttérzés gyakorlása másokkal és magunkkal szemben, és hogy megismerhetjük valódi önvalónkat.

A válasz bennetek van!